

Den nye mannen i svensk politik

En diskursanalys av Dagens Nyheters representation av Fredrik Reinfeldt, Thomas Bodström och Jimmie Åkesson

Joakim Johansson & Dennis Nyström

The 'New Man' in Swedish Politics. A Discourse Analysis of the Representation of Fredrik Reinfeldt, Thomas Bodström and Jimmie Åkesson in Dagens Nyheter

The purpose of this article is to examine and compare the construction of a supposed new masculinity ideal, "the new man", in relation to political leadership, and to interpret how the gender norms there within affect the credibility as a politician. The study extends to the reporting from 2010 in the daily newspaper Dagens Nyheter about three Swedish male elite politicians with various party affiliation and ideologies. Our findings shows that flexibility is a prominent new-man-marker, that the relationship between flexibility and credibility as a male politician is complex and that in a Swedish/Nordic context the new man is constructed as gender equal. One conclusion is that some male politicians benefit more than others – who may be pushing the boundaries (too far) for what may be considered as masculine – from being positioned within the discourse of the new man.

Inledning

Under senare tid har vad som kallats för politikens personifiering, "The personalization of politics", varit ett centralt diskussionsämne i forskningen om politiskt beteende (MacAllister 2007; Karvonen 2007; Blondel & Thiebault 2009). Utgångspunkten för föreliggande text är att teoretiska perspektiv från det tvärvetenskapliga genusforskningsfältet "kritiska studier i män (och maskuliniteter)" (CSM) om framväxten av nya mansideal, i litteraturen refererade till i termer av "den nye mannen", har något att bidra med i ett sådant sammanhang.¹ Den tilltagande personifieringen av politiken kan nämligen förstås som

1 I litteraturen förekommer flera olika benämningar på forskningsfältet: mansforskning, kritisk mansforskning, maskulinitetsstudier, studier i män och maskuliniteter, kritiska studier i män och maskuliniteter. Prefixet "kritisk" används av flera forskare för att markera en (pro)feministisk ansats till mans/maskulinitetsstudier.

Joakim Johansson är forskare och Dennis Nyström fil. kand. vid Mälardalens högskola
E-post: joakim.johansson@mdh.se, dennis.nystrom@bredband.net

någonting som gör det allt mer angeläget för politiker att framstå som trovärdiga, normala personer, och en aspekt av detta handlar då om anpassning till genusnormer. Detta kan också ses som en aspekt av vad som kan behövas för att nå legitimitet som politiker (jfr Möller 2009).² Genusnormer bör dock inte förstås som statiska eller helt enhetliga. CSM lär oss i stället att (och hur!) genusförväntningar på män varierar avsevärt beroende på historisk, kulturell och annan kontext.

Endast ett fåtal bidrag inom CSM (Messner 2007; Whitehead 2008; Kimmel 2006) diskuterar emellertid "den nye mannen" i relation till politiskt ledarskap. Dessa bidrag fokuserar dessutom på anglo-amerikansk(a) snarare än nordisk(a) kontext(er); det senare ger delvis särskilda förutsättningar genom det starka symbolvärde som h/där tillskrivs jämställdhet mellan män och kvinnor (jfr Egeberg Holmgren & Hearn 2009). Mot denna bakgrund är syftet med vår uppsats att undersöka och jämföra konstruktionen av den nye mannen i svensk medierapportering om tre svenska elitpolitiker med olika partitillhörigheter och ideologiska övertygelser. Syftet är även att presentera några tolkningar av hur de genusnormer som ligger i sådana konstruktioner kan påverka trovärdigheten som politiker.³ För att uppnå syftet använder vi insikter från CSM, ett forskningsfält som statsvetenskaplig forskning relativt sällan brukar anknyta till.⁴

I Sverige har den moderate statsministern Fredrik Reinfeldt, den tidigare justitieministern och socialdemokraten Thomas Bodström och sverigedemokraternas partiledare Jimmie Åkesson ofta refererats till som unga framgångsrika politiker, vilka då antas representera någonting nytt i svensk politik inte bara som partipolitiker utan också som enskilda individer. Vad, om något, som är nytt med dessa politiker är dock oklart och något som borde kunna ses som öppet för undersökning. I vilken utsträckning som media gestaltar Reinfeldt, Bodström och Åkesson som representanter för en ny snarare än traditionell manlighet, och medias värdering av vad som representeras, är även de öppna frågor, och en del av vad vi avser att undersöka. Den studie vi presenterar i denna uppsats omfattar medierapportering i Dagens Nyheter (DN) under tiden

2 Hellre än att delta i skärmytslingar vad gäller kvaliteten på de empiriska belägg som anses stödja "the personalization of politics"-tesen (se exempelvis Karvonen 2007) vill vi här placera vår artikels hemvist i närheten av studier i bio-makt och governmentality – forskningsprogram som initialt lanserades av Foucault (2003, 2002) men som senare förts vidare av andra (i statsvetenskap exempelvis av Brown 2006; Cruishank 1999; Digeser 1992) – med andra forskningsintressen. Dessa inkluderar en mer skeptisk syn på möjligheten att på ett meningsfullt sätt upprätthålla den individ/kollektiv-dikotomi som egentligen hela den statsvetenskapliga "the personalization of politics"-debatten förutsätter.

3 Den empiriska undersökning av DN-rapportering som presenteras i föreliggande uppsats bygger på Nyström 2011.

4 Se dock exempelvis Carver 2004; Hutchings 2008; Conway 2007; Norocel 2010a, 2010b, och i svensk statsvetenskap Bjarnegård 2010, Johansson 2008, 2011. Jfr Eduards 2007; Hedlund 2006.

2010-01-01 till 2010-11-15. DN är den mest lästa dagstidningen i Sverige och är allmänt betraktad som en balanserad (oberoende liberal) kvalitetstidning. Med fokus på idén om multipla maskuliniteter redogör vi i nästa avsnitt för några teoretiska utgångspunkter och insikter inom CSM. Därefter redogör vi för forskningsläget inom CSM vad gäller "den nye mannen", först mer generellt och därefter specifikt i relation till politiskt ledarskap. En metoddeklaration följer sedan, och därefter en presentation och diskussion av våra empiriska resultat där vi använt en disposition som följer fyra teman som svarar mot attribut som i CSM ansetts karakteristiska för den nye mannen: flexibilitet; jämställdhetsorientering; lyhördhet; empati. Sist i uppsatsen sammanfattar vi våra resultat och diskuterar dess implikationer i relation till tidigare forskning.

Kritiska studier i män (och maskuliniteter)

Om någon enskild person skall tillskrivas äran av att ha grundat CSM så är det den australiensiske sociologen Raewyn Connell.⁵ Under andra delen av 1980-talet positionerade sig Connell i föreläsningar, artiklar⁶ och böcker i opposition mot det könsteoretiska paradigmet, det sätt att förstå män och maskulinitet som uttrycktes i teori om den manliga könsrollen (MSRM-theory), som i årtionden hade haft en grundmurad position i sociologi och psykologi.

[F]our basic considerations oblige us to abandon sex role theory as a framework for the social analysis of gender: its voluntarism and inability to theorize power and social interest; its dependence on biological dichotomy and its consequently non-social conception of structure; its dependence on a normative standard case and systematic misrepresentation of resistance; and the absence of a way of theorizing the historicity of gender (Connell 1987: 53-54).

Mot teorin om den manliga könsrollen ställer Connell så den ansats som han menar måste utgöra ledstjärnan för en ny mansforskning: en socialkonstruktivistisk ansats, med fokus på hur maskulinitet konstrueras i historiska och sociala processer. Att anlägga ett socialkonstruktivistiskt perspektiv på frågor kring genus var då inte i sig ett nytt grepp. Det var redan centralt i feministisk teori. I själva verket är CSM starkt influerad av den feministiska forskningen och delar många av dess förhållningssätt till kön/genus. Samtidigt är utgångspunkten inom CSM att många för genusordningen kritiska frågor förblir obesvarade inom (andra) feministiska studier. Det blir trots allt något som saknas eller blir missvisande i genusanalyser som explicit eller (oftare) implicit utgår från att maskulinitet är ett enhetligt, entydigt och stabilt fenomen som inte behöver kvalificeras eller förklaras.

5 Connell använder dock inte själv denna benämning på forskningsfältet (jfr ovan fotnot nr. 1). den kan i stället i högre grad tillskrivas Hearn (se exempelvis Hearn 2004).

6 En ofta refererad programförklaring är Carrigan, Connell & Lee 1985.

Mot den bakgrunden lanserade Connell idén om ”multipla maskuliniteter” (”multiple masculinities”), vilket anger ett fokus för CSM och också en innovation av genusforskningen i förhållande till den som redan bedrevs av (andra) feministiska genusforskare och MSRM-teoretiker. Begreppet sätter fingret på att normerande maskulinitet varierar i tid och rum, och också i skärningspunkterna med faktorer som exempelvis klass, etnicitet, sexuell läggning och ålder. Det antyder dessutom möjligheten av att det också i varje enskild kontext pågår en kamp mellan olika, ofta oförenliga, maskulinitetskonstruktioner om att upphöjas till dominerande, normerande maskulinitet. Idéerna har senare sammanfattats och utvecklats av Connell (1995) i en teoretisk modell vars hörnpelare är de tre begreppen ”hegemonisk maskulinitet”, ”förhandlad/delaktig maskulinitet” och ”underordnad maskulinitet”.

Connells teoretiska ramverk har diskuterats och också kritiserats/problematiserats inom CSM från en mängd olika perspektiv (t.ex. Hearn 2004, Connell & Messerschmidt 2005 är ett svar till kritikerna). För syftet med föreliggande uppsats är det tillräckligt att peka på risken att ett perspektiv som teoretiserar den sociala konstruktionen av män huvudsakligen i relation till feminitet (motpolen till maskulinitet) kommer att ignorera och inte riktigt fånga in den roll som ”hybridisering” kan spela för att säkerställa fortsatt hegemoni för (vissa) män. Hybridisering innebär att egenskaper som traditionellt förstås som feminina inkorporeras i maskulinitetsdefinitionerna för att i dessa samexistera med egenskaper som traditionellt setts som maskulina. Sådana hybridmaskuliniteter, eller hybridmanligheter för att använda den term som vi föredrar, konstrueras då i relation till omanlighet snarare än feminitet. Just hybridisering kan också sägas vara centralt för att förstå de förändrade normerna för manlighet som i CSM-litteraturen diskuteras i termer av ”den nye mannen”.

Den ”nye mannen” i CSM

Nordberg (2005: 68) menar att traditionellt och modernt ofta är upprättade som hierarkiska motsatspar som utesluter varandra. Genom att existera i motsatspar så tilldelar de varandra mening som både kan vara positiv och negativ.

I en nordisk kontext har ”den nye mannen” inom CSM ansetts orienterad mot *jämställdhet* mellan man och kvinna. Utifrån den starka jämställdhetsdiskursen förväntas en ”modern” svensk man och en kvinna leva tillsammans i en jämställd relation snarare än i hierarkiska och patriarkala könsroller. Följaktligen konstrueras den nye mannen här som jämställd i relation till motsatsen, den traditionelle mannen (Ibid: 89). Andra iakttagare understryker förekomsten av en stark ”jämställdhetskultur” i Sverige som gör det nästan omöjligt att inte relatera till jämställdhet (Klinth & Johansson 2010: 164; Egeberg Holmgren & Hearn 2009). I den nordiska kontexten är alltså jämställdhetsorientering en omistlig del i konstruktionen av den nye mannen.

Vidare har förkroppsligandet av de traditionellt kvinnligt kodade egenskaperna *lyhördhet* och *empati* samt det näraliggande orientering mot vård och *omsorg* av/om andra människor inklusive *barn* lyfts fram som typiskt för den nye mannen (Messner 2007; jfr Stensöta 2006). Detsamma gäller *flexibilitet* i mening av att inte vara bunden till vissa bestämda positioner och av att kunna växla mellan olika roller i olika situationer (Whitehead 2008). Den nye mannen har också ofta tillskrivits förmågan att *visa och kommunicera känslor* (Hill 2007). Det har därtill föreslagits att den nye mannens maskulinitet, till skillnad mot den traditionelle mannens maskulinitet, är någonting som *kan konsumeras* (McKay, Mikosza & Hutchins 2005: 281-282).

Var tyngdpunkten, av de ovan angivna egenskaperna, närmare bestämt ligger i diskussionerna om och beskrivningarna av den nye mannen skiljer sig delvis åt mellan olika författare. Det bör dessutom framhållas att diskussionerna om nya mansideal i praktiken ofta utgått från den vite, heterosexuelle, medelklassmannens delvis specifika erfarenheter, och att de nya mansidealens allmängiltighet därmed (bland annat av det skälet) kan problematiseras.⁷

Vad gäller nya-mannen-idealens feministiska potential – deras möjligheter att också göra något för kvinnor – får denna nog sägas vara något svårbedömd, och bör enligt vår uppfattning i alla händelser inte överdrivas. Å ena sidan möjliggör de nya idealen mäns förkroppsligande av egenskaper/värden som traditionellt förts till den privata sfären, något som torde främja omfördelning mellan kvinnor och män av aktiviteter inom respektive utanför familjen. Det kan ses som feministiskt värdefullt. Å andra sidan finns det inte mycket som talar för att nya-mannen-konstruktionerna generellt skulle bidra till ett minskat särhållande mellan könen; när vissa slags gränser utmanas tenderar nämligen andra att samtidigt förstärkas. I synnerhet kan förutsättningen för mäns görande av vad som traditionellt ansetts omanligt begripas som det samtidiga utlösandet av ett slags kompensatorisk maskulinitet: en intensifiering av vad som traditionellt ansetts manligt. Vad som då är vunnet kan i så fall diskuteras. Diskuteras kan också vad det egentligen säger om synen på kvinnor att traditionellt kvinnligt kodade attribut först måste förkroppsligas av män för att kunna tillskrivas ett (högre) samhälleligt värde. Detta vill vi begripa som en aspekt av den ”hegemony of men” som den brittiske mansforskaren Jeff Hearn (2004) teoretiserat och som nya-mannen-idealerna enligt vår uppfattning inte gör så mycket åt.

7 Det senare görs i hög grad i den idag pågående forskningen inom män och maskuliniteter, vilken utmärks av en betydande mångfald av ansatser och perspektiv. Här märks bland annat forskning om queera maskuliniteter (t.ex. McCormack 2012; Pezzote and Angelo 2008; jfr Johansson 2011), svarta maskuliniteter (t.ex. Neal 2005; Richardson 2007), icke-västerländska maskuliniteter (t.ex. Gutmann 2003; Gutmann 2006; Inhorn 2012; Welland & Ribner 2008; jfr Johansson 2011), vita maskuliniteter (t.ex. Carroll 2011), män i sport och utbildning (t.ex. Harper & Harris 2010), medikaliserade maskuliniteter (t.ex. Rosenfeld and Faircloth 2006); män i litteratur (t.ex. Wahlström 2010), män och natur (Allister 2004), män i populärkultur och media (t.ex. Kord & Krimmer 2011; Watson & Shaw 2011).

Vad har då CSM-forskningen att säga om "den nye mannen" i relation till *politiskt ledarskap*? Ja, den amerikanske sociologen Michael A. Messner menar i sin essä "The Masculinity of the Governor: Muscle and Compassion in American Politics" (2007) att Kalifornien-guvernören Arnold Schwarzeneggers politiska framgångssaga kan tolkas i termer av en "hybrid masculinity". I denna manlighetskonstruktion kombineras då muskler som ett attribut med associationer till traditionell maskulinitet med egenskapen att vara medkännande ("compassionate") som traditionellt förknippats med feminitet. Symboliskt kommer detta enligt Messner till uttryck i omvandlingen i Schwarzeneggers filmstjärnekarriär från Terminator till Kindergarten Cop. Enligt Messner är relationen mellan de egenskaper som för tankarna till traditionell maskulinitet och till de egenskaper som i stället för tankarna till traditionell feminitet dock assymetrisk, där de förra tenderar att i slutändan ändå alltid ges företräde.

Den brittiske sociologen Stephen Whitehead skriver för sin del i artikeln "Meterosexuality!" (2008) om hur media gestaltat olika kandidaters maskulinitet i samband med det brittiska parlamentsvalet 2007. David Cameron sägs då ha framställts som en heterosexuell man med flera av de egenskaper som vi känner igen som utmärkande för "den nye mannen", och detta skall också ha varit till fördel för honom i mötet med väljarna. Whitehead menar att den meterosexuelle mannen är "comfortable with different sexualities and cultural identities [...] he is sensitive and expressive. He has emotional intelligence" (Whitehead 2008: 237-238).

En annan sociolog, amerikanen Michael Kimmel, menar (2006: 250-251) att frågan om manlighet fick en betydande plats i samband med presidentvalet i USA 2004; ett val som till slut kom att stå mellan George W. Bush och John Kerry. Valkampanjen framställde då det hela som ett val mellan den traditionella mannen (Bush), som gestaltades som en hårdförd säker man som vet vad han vill, och den moderna meterosexuella mannen (Kerry), som framställdes som en feminin, "flipp-flopp"-bärande, Chardonnay-drickande (icke-)man. Kerry blev på så sätt i media knuten till traditionellt feminina egenskaper och attribut vilket enligt Kimmel kom att påverka väljarna negativt.

Detta visar också på någonting viktigt vad gäller konstruktionen av den nye mannen, och som flera bedömare (exempelvis Klinth & Johansson 2010; Hill 2007) har lyft fram, nämligen att gränsdragningar mellan den nye mannen – ett senmodernt koncept för framgång – och den feminiserade mannen, icke-mannen, ofta kan vara hårfina. Det kan också uttryckas som att den nye mannen som ett hegemoniskt mansideal konstrueras både i relation till den traditionelle mannen och i förhållande till den "alltför nye", feminiserade (icke-)mannen.

Metoddeklaration

Utgångspunkten för vår studie är socialkonstruktivistisk. Knäckfrågan för forskningsdesignen handlar därför inte om att göra urval som maximerar möjligheterna att också kunna göra generaliseringar om den verklighet vi vill uttala oss om. Den socialkonstruktivistiska premissen är ju att det varken är möjligt eller relevant att tala om en verklighet som skulle kunna vara oberoende av den förståelse och de kategoriseringar vi utgår från. Metodproblemet gäller i stället kontext och sammanhang för analysen: Vem/hur avgör/s det tolkningsmässiga sammanhanget? Vilka konsekvenser får detta för vad för slags resultat som diskursanalysen kan generera? (jfr Börjesson & Palmblad 2007).

Som framgår av uppsatsens underrubrik är det en diskursanalytisk texttolkningsansats som vi använder på det empiriska materialet. Vår diskursanalytiska metod ligger härvidlag närmare Laclaus & Mouffes diskursteoretiska ansats än den gör diskurspsykologiskt/konversationsanalytiskt/etnometodologiskt influerade ansatser. Det innebär att tolkningarna av materialet i hög grad görs utifrån en forskarbestämd (av uppsatsens teoriram given) tolkningskontext snarare än utifrån andra, mer lokala kontexter där andra, som exempelvis artikelförfattarna eller DN:s läsare, fått bestämma sammanhanget för texttolkningen. Argumentet för att i vår studie hantera metodproblemet på detta sätt är den extrema knappheten på empiriska studier i politiskt ledarskap där man ens försökt att överhuvudtaget tillämpa en teoriram genererad från CSM.

Den studie vi presenterar i denna uppsats omfattar medierapportering i Dagens Nyheter (DN) under tiden 2010-01-01 till 2010-11-15. Samtliga artiklar som analyserats har varit placerade i de delar av tidningen som benämns som "Nyheter" och "Valet 2010". Sådana artiklar förväntas, till skillnad från vad som är fallet med exempelvis ledare och debattartiklar, allmänt beskriva politik och politiker på ett neutralt och objektiva sätt. Sammanlagt insamlades 381 stycken artiklar över den nämnda tidsperioden med fördelningen Reinfeldt 280 st, Bodström 53 st samt Åkesson 48 st. Dessa bedömdes efter sitt innehåll, varefter artiklar där personernas namn återfanns men saknar relevans för studien sorterades bort; exempelvis "Sebastian Carlsson, pressekreterare hos Reinfeldt" eller "framhåller 37-åringens försvarare advokat Thomas Bodström". Efter denna första grovsortering återstod sammanlagt 101 artiklar, som därefter förts till någon av den empiriska undersökningens fyra nya-mannen-markörer, för att sedan analyseras var för sig inom sin kategori(markör). Av de 101 artiklarna svarade Reinfeldt för en övervägande del.

När vi nu förflyttar oss till uppsatsens resultatredovisning vill vi också passa på att tydliggöra att de fyra nya mannen-markörer som fått styra dispositionen i denna del av uppsatsen – flexibilitet, jämställdhetsorientering, lyhördhet och empati – är teoretiskt genererade markörer som vi efter att ha samlat in materialet har uppfattat har bäring på detta. Vårt val av markörer skall dock inte på

något sätt tas för ett principiellt ställningstagande till hur den nye mannen bör definieras teoretiskt eller för empiriska undersökningar.

Dagens Nyheters representation av Fredrik Reinfeldt, Jimmie Åkesson och Thomas Bodström

FLEXIBILITET

Flexibilitet är den nye mannen-markör som är mest frekvent förekommande i det material som vi har studerat. Så beskrivs exempelvis *Fredrik Reinfeldt* i DN som en flexibel person, inte blott ideologiskt utan även genom rollbytet när han växlar mellan rollen som EU-ordförande och rollen som valarbetare:

Men de borgerliga småpartierna riskerar att bli förlorare. Fredrik Reinfeldt har snabbt kastat av sig EU-ordförandemanteln och iklätt sig valarbetarkostymen (Dagens Nyheter 2010a).

Att vara flexibel beskrivs här som ett framgångsrecept, som dock inte alla partier kan ta del av. Genom att vara flexibel sägs Reinfeldt kunna appellera till väljare på vänstersidan, vilket de övriga borgerliga partierna inte anses kunna och därför riskerar ”att bli förlorare”. Att kunna vara flexibel har då gett Reinfeldt (parti) fördelar framför de andra borgerliga partierna som blir förlorare. Vidare framgår Reinfeldts flexibilitet då han byter roll från EU-ordförande till valarbetare; han kastar av sig sin ordförandemantel för att sedan sätta på sig sin valarbetarkostym. Således uttrycks Reinfeldts uppfattade flexibilitet på flera sätt: både ideologiskt och rollmässigt. Denna flexibilitet beskrivs då också som någonting i grunden positivt.

Reinfeldts flexibilitet kommer även till uttryck då han på ett ”överraskande” sätt inleder Almedalsveckan.

Fredrik Reinfeldt bytte överraskande kostym på sitt parti än en gång när han inledde Almedalsveckan. Moderaterna knycker till och med S-valaffischer när Reinfeldt ska inta rollen som landsfader med sikte på socialdemokratiska kärnväljare (Dagens Nyheter 2010f).

Här kommer flexibilitet till uttryck då Reinfeldt byter roll för att tilltala socialdemokratiska väljare, han sluter sig inte till en position utan kan röra sig över ”blockgränserna”. Det beskrivs då inte heller som någonting negativt när Reinfeldt byter roll: exempelvis används i DN ordet ”knycker” för att beskriva hans övergång, istället för starkare synonymer som till exempel att stjäla eller att sno. Vidare beskrivs Reinfeldt som ”landsfader”, vilket även det kan tolkas som att Reinfeldt kan vara flexibel i vilka roller han intar: å ena sidan en roll som appellerar till socialdemokratiska kärnväljare, å andra sidan en roll som appellerar till moderatväljare.

Det är viktigt att lyfta fram att bilden i DN av Reinfeldt som flexibel inte verkar kunna stå för sig själv. Till denna bild måste tydligen också genomgående

fogas egenskaper och metaforer med tydliga konnotationer till traditionell manlighet: han är snabb, kan kasta, klär sig i mantel eller kostym, kan vara (lands)fader och ”kan ta sikte” på de byten som uppenbarar sig. I beskrivningen av Reinfeldt som flexibel uppenbarar sig därmed just sådan hybridmanlighet som är så kännetecknande för den nye mannen – åtminstone när det manlighetsideal som den nye mannen förkroppsligar också anses vara någonting för män att sträva efter.

Även *Thomas Bodström* beskrivs i flera DN-artiklar som flexibel. Under rubriken ”En man med många järn i elden” framställs exempelvis Bodström på följande sätt:

Fyrabarnspappan Thomas Bodström, 48, är en man med många olika sidor: 1. Mittback i fotbollsallsvenskan med AIK 1987-1989. [...] 2. Biträdande jurist och sedan advokat på byrån Sju advokater 1990-96. Startade och var en av delägarna i Stockholms advokatbyrå 1996-2000 [...] 8. Förlorade förra veckan sin plats som ordförande i justitieutskottet på grund av USA-vistelsen med sin fru och deras fyra barn som är mellan 7 och 19 år (Dagens Nyheter 2010n).

Här framträder en bild av Bodström som en verklig mångsysslare, och flexibiliteten kommer också till uttryck i texten genom uppräddandet av Bodströms olika sysselsättningar, beskrivningen av ”en man med många olika sidor” och beskrivningen av ”[e]n man med många järn i elden”. Denna flexibilitet framställs, som framgår av formuleringarna, också som eftersträvansvärd.

Lika litet som Reinfeldts förmodade flexibilitet kan få stå för sig själv i DN:s artiklar verkar dock Bodströms kunna göra det. Den samexisterar där som vi ser med referenser till en mer traditionell manlighet som exempelvis potential till faderskap och färdigheter som idrottsutövare – men framför allt tycks det viktigt att påtala att man kan ha ”många olika sidor”, eller ”många järn i elden” och ändå vara ”en man”: ”En man [fast] med många olika sidor; ”en man [fast] med många järn i elden.” Man kan se det som att det är just uppdateringen av och räddandet av manligheten som dessa något överlastade formuleringar skall möjliggöra och att det är lanserandet av en ny (men ändå/därför riktig) slags man(lighet) som är vad det egentligen är tänkt att handla om och att detta därför måste skrivas fram på alla sätt för läsaren.

Men det är också som om det inte riktigt går att lita på att hybriditeten fungerar som manlighetskonstruktion i just detta fall; som om det här med att ha potential till faderskap och att vara en hugad fotbollspelare o.s.v. inte riktigt skulle förmå att balansera allt det där andra, det som verkar kunna feminisera och hota återskapandet av en fungerande, modern manlighet alltför mycket. Så öppnar exempelvis berättelsen i övrigt upp för tolkningen att Bodströms främsta sysselsättning inte är de han kan utöva som fotbollsspelare, politiker, jurist eller som före detta justitieminister. Genom att beskriva Bodström som en fyrabarnspappa med många sysslor kan det tolkas som om han först och främst är orienterad mot att fullgöra sina uppgifter i den privata sfären, i familjen, i

papparollen – något som utmanar många föreställningar om manlighet. Vad gäller de övriga sysselsättningarna som omnämns i artikeln så är dessa upppräddade i kronologisk ordning från 1987 fram tills idag (2010), där sysselsättningarna sker i olika etapper, således kan artikelrubriken anses som något missvisande då den indikerar att Bodström skulle göra många saker samtidigt.

Jimmie Åkesson tillskrivs en politisk flexibilitet då han beskrivs som öppen för förslag från de övriga partierna.

Inte heller Sverigedemokraternas ledare Jimmie Åkesson vill binda sig i frågan [...] Men Jimmie Åkesson håller ändå öppet för att partiet kan stödja en fortsatt militär närvaro, åtminstone en viss tid (Dagens Nyheter 2010).

Flexibilitet kommer här till uttryck då Åkesson inte vill binda sig vid en viss politisk position, utan i stället vill hålla möjligheterna öppna för att möjliggöra olika val.⁸ Denna flexibilitet beskrivs dock i negativa termer:

Jokern i den politiska leken är Sverigedemokraterna som tillsammans med Vänsterpartiet varit mest kritiska till den svenska truppnärvaron i Afghanistan. Hur Sverigedemokraterna ställer sig är en öppen fråga sedan partiledaren Jimmie Åkesson i helgen uttalat att partiet kan komma att stödja en fortsatt militär närvaro i landet (Dagens Nyheter 2010).

Åkesson beskrivs här inte som flexibel eller som öppen för olika förslag, istället framställs han som en ”joker” i politiken, vilket används för att beskriva någon som anses uppträda på ett oförutsägbart sätt. Det sker således en förskjutning i positioneringen av Åkesson, ifrån att betraktas som flexibel och öppen i beslutsfrågor till att i stället framställas i DN som velig och oförutsägbär genom att inte klart ta ställning till de beslut som ligger framför honom. När detta dessutom sker i sammanhang där beskrivningarna av Åkesson genomgående är tomma på referenser till egenskaper förknippade med traditionell manlighet – någon hybridmanlighet låter sig därmed svårligen konstrueras – kan vi förstå det som att DN:s representation här innebär ett omanlighetsgörande av Åkesson. Med frånvaron av hänvisningar till traditionellt manliga attribut kan detta omanlighetsgörande till och med begripas som feminisering i DN-representationen av Åkesson.

Flexibilitet är som sagt den nya-mannen-markör som är mest framträdande i det material som vi har studerat. I likhet med som hos Messner (2007: 478) som menar att flexibilitet kommer till uttryck via Schwarzeneggers strategi att skifta mellan olika roller vid offentliga framträdanden (public persona), uttrycks flexibilitet i vårt material genom att manliga politiker tillskrivs förmåga att inta olika roller i olika kontexter för att vinna politiska fördelar. Dock är det i vår studie också tydligt att det även finns ramar för hur flexibilitet får göras för att inte betraktas som någonting negativt. I Åkessons fall visade sig detta genom

⁸ Se även Dagens Nyheter 2010.

beskrivningar av honom i negativa termer som obeslutsam och oförutsägbar; flexibilitet blir således någonting negativt. Beskrivningen av Åkessons flexibilitet kan här kontrasteras mot framställningen av både Reinfeldt och Bodström, vilka i stället rör sig inom diskursen om den nye mannen och där flexibilitet beskrivs som ett "framgångsrecept" respektive som utmärkande för "en man" i tiden. Detta kan tolkas som att då någon som positioneras i diskursen om den nye mannen gör flexibilitet anses det som någonting positivt, till skillnad från då någon som anses vara en traditionell (icke-)man eller en feminiserad (icke-)man/kvinna gör flexibilitet då det i stället beskrivs som någonting negativt.

JÄMSTÄLLDHET

Jämställdhet är närvarande i representationen av alla tre politikerna, men på olika sätt och med olika värdering av vad respektive politiker härvidlag representerar. Vad gäller *Fredrik Reinfeldt* så beskrivs han som förespråkare för jämställdhet. Den bild som DN ger av Reinfeldts jämställdhetsorientering är då också genomgående positiv: "Reinfeldt talar sig [...] varm för mer jämställdhet i familjerna och att det krävs en attitydförändring bland män", kan det exempelvis heta (Dagens Nyheter 2010e). Inte ens tillskrivandet i en (rubrik)kontext av "Könskvotering splittrar alliansen" av en positiv syn på könskvotering i börsbolagens styrelser görs till något problem för Reinfeldts jämställdhetsorientering.

Kvotering för att få in fler kvinnor i börsbolagens styrelser? Absolut inte, svarade näringsminister Maud Olofsson på Internationella kvinnodagen. En väg värd att pröva, sade hennes chef statsminister Fredrik Reinfeldt (Dagens Nyheter 2010b).

Kontrasterad mot Olofsson framställs Reinfeldt här som extra mån om jämställdheten under en dag, internationella kvinnodagen, då kvinnors intressen borde kunna prioriteras. Och trots att det förhållningssätt till kvotering som Reinfeldt tillskrivs egentligen skulle kunna förstås som det mer radikala och kontroversiella lyckas Reinfeldt i artikeln faktiskt undkomma ansvaret för att splittra alliansen – genom olika retoriska grepp förs ansvaret för att så split i stället över på Olofsson.

Med tillskrivandet av en kvoteringslinje i jämställdhetsdebatten kan Reinfeldt sägas löpa risken att framstå som omanlig. Ändå kan citatet ovan knappast sägas innebära ett omanlighetsgörande av honom. I beskrivningen av Reinfeldt återfinns tvärtom flera av de attribut som har ansetts utmärkande för traditionell manlighet – framför allt tillskrivs han genom kontrastering mot Olofsson ett antal saker som hon inte är: (hennes) chef, statsminister, resonerande och reflekterande, talande snarare än svarande. Därvid aktiveras samtidigt populära och seglivade diskursiva föreställningar om (avgörande) skillnader mellan könen, något som då också i sammanhanget kan förstås som förutsättningen för att idéerna om könskvotering skall kunna uppfattas som legitima.

Thomas Bodströms jämställdhetsorientering, å sin sida, beskrivs i DN genom referenser till handlingar och ställningstaganden när han "måste" välja mellan om han ska stanna kvar med familjen i USA eller åka tillbaka till riksdagsarbetet i Sverige.

Livet är fullt av svåra val och det här är ett av de absolut svåraste. Jag ska prata med min familj, Mona Sahlin och andra i partiet. På måndag måste jag ha bestämt mig. 17.20 går ett plan från New York som jag senast måste ta för att kunna vara i riksdagen på tisdag (Thomas Bodström citerad i Dagens Nyheter 2010m).

Jämställdhet kommer här till uttryck via det sätt som Bodström hanterar situationen. Det är inte så mycket att han spenderar tid med familjen som hur han resonerar i sitt beslut. Genom att placera familj först, och först därefter partiet, kan detta för det första tolkas som att Bodström prioriterar familjen före politiken, det är familjens önskemål som kommer i första hand. För det andra: genom att han förbinder sig att tala med familjen skapas en bild av att också de övriga familjemedlemmarnas röster vägs in i beslutet. Med andra ord tar Bodström inte beslutet själv utan att rådfråga familjen, vilket kan tolkas som en jämställdhetsorientering hos Bodström då motsatsen skulle vara att enväldigt ta beslutet.

Till skillnad från vad som var fallet för Reinfeldt är det dock inte en entydigt positiv bild som ges i DN av Bodströms jämställdhetsorientering. När socialdemokraternas arbete med att få fram en ny statsministerkandidat inför valet 2014 skall beskrivas, och vad som då anses tala för respektive mot Bodströms kandidatur, lyfts Bodströms förhållningssätt till jämställdhet i stället fram som något som påverkar hans omdöme negativt:

Talar emot: Har tvingats lämna riksdagen när han åkt till USA med familjen. Hans omdöme ifrågasätts också av ledande socialdemokrater DN talat med (Dagens Nyheter 2010q).

Här framgår det explicita negativa yttringar om Bodström, hans val av familj före politik skulle då vara uttryck för ett dåligt omdöme. Vidare beskrivs det som att han har "tvingats" åka till USA med familjen, att det inte är ett eget medvetet val han har gjort, vilket kan tolkas som att det självklara valet för Bodström förväntas vara att välja riksdagsarbete före familjen.

DN-rapporteringen om *Jimmie Åkesson* visar dock att det också är svårt att förhålla sig passiv till jämställdhet då även detta kan beskrivas som något negativt. Under rubriken "Nästan bara män om SD får välja Manlig dominans på riksdagslistan..." skrivs det att Åkesson

enligt vad DN erfar, sagt i partistyrelsen att han ska be valkonferensen att ge styrelsen mandat att godkänna riksdagslistan. [...] Och det är män, män, män, framförallt från Sydsverige. (Dagens Nyheter 2010c)

Här framställs det som att Åkesson söker ett godkännande av Sverigedemokraternas riksdagslista helt utan att bekymra sig över vad som samtidigt beskrivs som en stor underrepresentation av kvinnor: listan sägs ha en ”manlig dominans”, och ”det är män, män, män”. En bild ges därmed av Åkesson som icke jämställdorienterad, och det beskrivs i DN som något negativt.⁹

För att då summera vad vi kommit fram till så här långt så kan vi först säga att jämställdhetsdiskursens hegemoniska ställning i en svensk kontext är fullt synlig också i vår studie om tre framträdande svenska politiker med olika partitillhörigheter. Därmed ligger våra resultat i linje med den bild som flera iakttagare tidigare framhållit som utmärkande för andra områden än det (mer formellt) politiska i Sverige/Norden. Det innebär i sin tur att det enligt vår uppfattning knappast går att begripa hur manlighet konstrueras i svensk politik utan att också föra in det svenska jämställdhetsprojektet i analysen, eller med Klinth & Johanssons ord (2010: 164) ”det är nästan omöjligt [i Sverige] att förhållas sig passiv till jämställdhet”. Följaktligen presenteras både Reinfeldt och Bodström i DN som personer med aktiva förhållningssätt till jämställdhet, och som representationen av Åkesson visar framställs det som negativt när jämställdhetsorientering inte anses föreligga. Så vitt gäller jämställdhet är vår tolkning vidare att Åkesson positioneras diskursivt av DN som en traditionell snarare än som en ny man.

Samtidigt verkar jämställdhetsorientering även kunna beskrivas i negativa ordalag, som någonting som kunde motverka karriären (Bodström). En tolkning av representationen av Bodströms jämställdhetsorientering är att den provocerar genom att utmana den livaktiga skillnadsdiskurs i vilken det (uppfattat) maskulina och det (uppfattat) feminina hålls isär och där män och kvinnor inte får bli ”alltför lika”. Vi menar här att Bodström tänjer gränserna för den nye mannen, det vill säga när han beskrivs som någon som väljer familjen före karriären så uppstår samtidigt en öppning för ett potentiellt omanlighetsgörande.

LYHÖRDHET

Moderaterna försöker upprepa framgångsreceptet från förra valet. Fredrik Reinfeldt tar ytterligare kliv in på Socialdemokraternas jaktmarker med löften om höjda löner för kommunalarbetare och att bli mer lyhörd till offentliganställdas krav (Dagens Nyheter 2010a).

I citatet ovan beskrivs *Reinfeldt* uttryckligen som lyhörd, vilket i DN också ses som någonting positivt: ett ”framgångsrecept”. Samtidigt finns här en

9 Se även Dagens Nyheter 2010d.

ambivalens i beskrivningen då lyhördhet också kan tolkas som en nödvändighet för Reinfeldt. Att han skall bli mer lyhörd (för offentliganställda) beskrivs som krav, inte som önskemål, förväntningar eller behov. Reinfeldt beskrivs även med en jaktmetafor; han är en jägare som måste in på socialdemokraternas "jaktmarker". Här framträder i beskrivningen av Reinfeldt återigen ett slags hybridmanlighet som kombinerar både traditionellt kvinnliga och traditionellt manliga egenskaper.

I *Bodströms* fall uttrycks lyhördhet i DN-rapporteringen i relation till familjen och till partiet (Dagens Nyheter 2010m). I det sammanhanget citerar DN vidare ledaren för socialdemokraternas riksdagsgrupp Sven-Erik Österberg: "[j]ag kan inte påverka vilket beslut han tar, det här beslutet måste han ta tillsammans med sin familj." För Österberg framstår det som en självklarhet att Bodström ska samråda med familjen i beslutet, samtidigt förväntas det inte av Bodström att påverkas av det Österberg eller andra säger: "jag kan inte påverka vilket beslut han tar". Det finns här en viss ambivalens till vem Bodström ska vara lyhörd för, familjen eller partiet, men hans potentiella lyhördhet ses i DN-rapporteringen i grunden som någonting positivt.

Åkesson, å sin sida, beskrivs av DN snarare som icke lyhörd. Detta märks i rapporteringen från arbetsprocessen med att ta fram sverigedemokraternas riksdagslista (Dagens Nyheter 2010c). Genom återgivandet av den händelse där Åkesson ber styrelsen om mandat ges en bild av att Åkesson inte är lyhörd inför medlemmarnas åsikter och önskemål för riksdagslistans utformande. Det kan tolkas som negativt att Åkesson inte är lyhörd inför partimedlemmarna och således negativt att inte vara lyhörd som politiker. Vidare kan detta tolkas som att Åkesson vad gäller lyhördhetsmarkören inte kan representeras som en ny man inom diskursen, han får snarare förkroppsliga den traditionella mannen.

Så hur kan då lyhördhet sammanfattningsvis förstås i materialet? Nordberg (2005: 70) menar att traditionellt feminint kodade egenskaper kan "lösgöras" från sina diskursiva kopplingar till feminitet. I vår empiriska undersökning har lyhördhet status av någonting positivt, vilket då kan förstås i termer av att det lösgjorts från kopplingarna till feminitet för att i stället inkorporeras i diskursen om den nye mannen. Dock har lyhördhet inte samma status som jämställdhet, att förhålla sig passiv till lyhördhet beskrivs inte som något negativt i samma utsträckning som att förhålla sig passiv till jämställdhet.

Samtidigt finns det en viss ambivalens vad gäller vem/vad som man skall vara lyhörd emot: familjen eller partiet. Representationen av Bodström visar att det inte förväntades av honom att välja politiken framför familjen, vilket kan förstås som att han i första hand betraktades som en familjefar och först i andra hand som politiker; därför förväntas det av honom att först vara lyhörd för familjens önskemål och därefter för partiets önskemål. Whitehead (2008: 237) menar att ansatser till att söka balansera mellan familj och arbete är något som blir allt vanligare för moderna män, och i likhet med vad Whitehead hävdar om

Gordon Brown representeras Bodström i första hand som en familjeman och i andra hand som en politiker. Gränsdragningen mellan privat och offentligt utmanas här, den blir under vissa omständigheter oklar; vi menar dock att Bodström här möter ett diskursivt motstånd och relativt rigida föreställningar om vad som är privat och/eller offentligt.

EMPATI

I en artikel om tillsättandet av en utredning för att tillåta surrogatmödraskap i Sverige beskrivs *Reinfeldt* i DN som empatisk:

[K]änsломässigt tror jag att man får en koppling till ett barn man har i sin mage under många månader. Man kan ändra sig, sade han (Dagens Nyheter 2010h).

I texten uttrycks Reinfeldts empati genom att i sitt resonemang utgå ifrån ett känslomässigt plan och visa empati till mödrarna som är havande. Eftersom han själv inte kan bära barn återstår att genom inlevelseförmåga leva sig in i vad det skulle innebära att vara havande; Reinfeldts slutsats i resonemanget är att man skapar band till sitt/sina barn och därför inte vill lämna ifrån sig dem. Det framgår inte i artikeln om detta anses positivt eller negativt.

När det gäller representationen i DN av *Bodström* uttrycks empati på flera olika sätt, exempelvis i återgivandet av hur Bodström talar om kriminalitet och brottslingar. Han beskrivs då som någon som opponerar sig emot att allt fler straffas istället för att vårdas (Dagens Nyheter 2010i). Empati uttrycks här då Bodström får agera förespråkare av en vårdande princip då han tar ställning för vård före straff av kriminella som metod för att motverka brottslighet i samhället.¹⁰ Detta avspeglas även i att Bodström får ge uttryck för uppfattningen att fler grova brottslingar borde få vård istället för straff. Materialet uppvisar en relativt neutral hållning till både straff och vård som metoder, men noterbart är ändå att Bodströms orientering mot vård, då han förespråkar vårdande principer framför straffande principer, inte i grunden anses som någonting negativt.

Så vitt i stället gäller *Åkesson* görs denne empatisk i återgivandet av ett uttalande i anslutning till Mona Sahlins besked om hennes avgång som partiförande för socialdemokraterna:

På ett personligt plan kan jag tycka att det är tråkigt, hon var den första att ta en offentlig debatt med mig och hon har varit respektfull och trevlig när vi mötts i riksdagen. Hon har det nog ganska tufft i dag (Jimmie Åkesson citerad i Dagens Nyheter 2010r).

Här tar sig empati uttryck då Åkesson sätter sig in i Sahlins situation. Han visar att han förstår att Sahlin har det tufft. Artikeln uttrycker dock inte några värderingar om huruvida empati skall anses bra eller dåligt i detta fall.

Åkessons empatiska orientering är emellertid inte entydig. Exempelvis

10 Se även Dagens Nyheter 2010j och Dagens Nyheter 2010k.

beskrivs han också som förespråkare av en sänkning av straffmyndighetsåldern till 12 år (Dagens Nyheter 2010f). Till skillnad från Bodström som får tala i termer av vård så får Åkesson tala i termer av straff. Det kan då tolkas som att Åkesson avvisar ett empatiskt förhållningssätt då strafflinjen till skillnad från vårdlinjen inte kräver någon djupare förståelse av brottet bortom det rent juridiska. I sammanhanget finns det inget särskilt som kan ses som uttryck för någon värdering om huruvida empati skall förstås som positivt eller negativt i just detta fall. Den bild som ges av Åkesson kan även tolkas som att Åkesson är empatiskt orienterad mot brottsoffren till skillnad från Bodström som orienterar sig mot brottslingarna.

Empati är den nya-mannen-markör som är minst återkommande i det material som vi har studerat. En möjlig tolkning av detta är att det inte skett en diskursiv förskjutning i maskulinitetsdiskursen med avseende på denna markör och att kopplingen till feminitet fortfarande är en del av empatibegreppet (jfr Nordberg 2005: 70). Då den nye mannen skapas i motsats till den traditionella mannen och således måste utmärka sig genom att inte göra traditionell maskulinitet på traditionellt sätt, kan den nye mannen förväntas uttrycka och/eller tillskrivas en empatisk orientering även om den uppfattas som en traditionellt kvinnligt kodad egenskap. Vi menar att det kan förstås som att de som positioneras i diskursen om den nye mannen när det gäller denna markör inte har inkorporerat denna i samma utsträckning som exempelvis är fallet vad gäller flexibilitets-, jämställdhets- och lyhördhetsmarkörerna.

Slutsatser

Efter att ha visat hur olika konstruktioner av den nye mannen uttrycks i medias representation av tre framgångsrika svenska politiker med olika partitillhörigheter och ideologiska hemvister skall vi i detta avsnitt bli något mer explicita vad gäller betydelsen för trovärdigheten som politiker. Det första vi då kan konstatera är att det avgörande för i vad mån respektive politiker framställs som trovärdig eller inte i media inte så mycket handlar om vilka markörer som beskrivs som centrala i konstruktionen av den nye mannen. Det handlar snarare om hur de politiker som positioneras i diskursen om den nye mannen relaterar till andra diskurser, och vilken status dessa andra diskurser har (exempelvis jämställdhetsdiskurs eller flexibilitetsdiskurs).

Flexibilitet är den nya-mannen-markör som är mest framträdande i det empiriska material vi har studerat. Den kan i konstruktionen av den nye mannen förstås som ett inslag i en manlighetshybrid som framträder när manlighet också konstrueras utifrån traditionellt kvinnligt kodade egenskaper, och är oftast laddad med positiva associationer. Följaktligen förefaller Steven Whiteheads slutsatser om hur den nye mannen konstrueras i brittisk politik,

och särskilt då hur David Camerons koncept för framgång skall förstås, mycket relevanta även för den svenska kontexten.

Vår studie indikerar dock samtidigt att förhållandet mellan flexibilitet och trovärdighet för män i politiken kan vara mer komplex jämfört med hur det framställs av Whitehead. Tidigare framhöll vi att gränsen mellan den nye mannen och den feminiserade (icke-)mannen ofta kan vara diffus. Det kunde också uttryckas som att som hegemoniskt mansideal så konstrueras den nye mannen både i relation till den traditionelle mannen och i förhållande till den "alltför nye", feminiserade (icke-)mannen. Utifrån vår studie är det tydligt att detta att konstrueras som flexibel inte i sig är någon garanti för trovärdighet – om man är alltför flexibel eller flexibel på fel sätt löper man snarare risken att exkluderas från nya-mannen-diskursen genom att framstå som omanlig, och det är ägnat att undergräva snarare än att stärka trovärdigheten som politiker. Så kunde exempelvis Jimmie Åkesson representeras i DN som (relativt) oförutsägbar och obeslutsam och detta kan då tolkas som att Åkesson så vitt gäller flexibilitetsmarkören inte positioneras inom ramen för diskursen om den nye mannen – men märk väl knappast heller inom ramen för diskursen om den traditionelle mannen inom vilken det uppfattat rationella och handlingskraft kan begripas som utmärkande karakteristika. Även om det finns vissa ramar för när flexibilitet är och inte är en politisk tillgång, kan representationen av Reinfeldt ses som exempel på att flexibilitet, när det väl görs rätt, kan stärka din trovärdighet som man i politiken.

Den tidigare forskningen om den nye mannen i relation till politiskt ledarskap har bedrivits av ett fåtal sociologer, och då dessutom i anglo-amerikanska kontexter utan mycket diskussion om den roll som jämställdhet kan spela i konstruktioner av den nye mannen. Om än inte speciellt inriktad mot politiskt ledarskap ger tidigare forskning inom CSM om den nye mannen anledning till förväntningar om att just jämställdhet borde vara centralt för konstruktioner av den nye mannen i den nordiska kontext som vår empiriska studie kan placeras i. Resultaten av vår undersökning ligger i linje med dessa förväntningar: i svensk politik konstrueras den nye mannen som jämställdhetsorienterad. Värt att notera är dock samtidigt, för det första, att jämställdhet inte är den mest frekvent förekommande nya-mannen-markören i det material som vi har studerat – där återfinns oftare hänvisningar till flexibilitet. För det andra: eftersom jämställdhetsdiskurs har en hegemonisk status i den länderkontext vår studie rör sig inom så menar vi att en central fråga för trovärdigheten här ligger i hur jämställdhet görs. För en politiker som positioneras i diskursen om den nye mannen är det viktigt att framstå som jämställdhetsorienterad – det stärker trovärdigheten – men man bör också vara införstådd med konsekvenserna av att framstå som "alltför" jämställdhetsorienterad eller jämställdhetsorienterad "på fel sätt", det kan i stället påverka trovärdigheten negativt.

En annan nye-mannen-markör som märks i DN:s representation av

Reinfeldt, Bodström och Åkesson är lyhördhet, vilket då kan förstås som en ytterligare variant på temat hybridmanlighet. Lyhördhet framställdes därvid som något positivt då det ansågs komma till uttryck och beskrevs som negativt när det inte uttrycktes.

Den som positioneras diskursivt som en ny man kan göra många saker som inte den som positioneras som en traditionell man kan göra utan att det anses som negativt. Den av de politiker som diskuterats i denna uppsats som tycks kunna dra flest fördelar av att positioneras i diskursen om den nye mannen är Fredrik Reinfeldt; Reinfeldt som representeras i DN som någon som talar ”på rätt sätt” om jämställdhet och även är lyhörd och flexibel ”på rätt sätt” – för att det skall uppfattas som positivt. Följaktligen menar vi att Reinfeldt kommer relativt nära förkroppsligandet av hegemonisk manlighet. Det skulle vara intressant att framöver bedriva vidare undersökningar kring vad för slags kulturella ideal som möjliggör den här sortens hegemonisk manlighet och kring kopplingen mellan de kulturella ideal det representerar och institutionell makt.

Vi menar att även Thomas Bodström positioneras diskursivt i DN som en ny man, men också att han möter ett visst motstånd på grund av det. Skillnaden mellan Bodström och Reinfeldt är att Bodström inte kommer lika nära förkroppsligandet av ett hegemoniskt ideal på grund av vad som kan förstås som att alltför mycket tänja på gränserna när det gäller vad som kan förstås som manligt, det vill säga när Bodström gör ”alltför mycket” jämställdhet är hans fokus på familjen och inte på politiken.

Jimmie Åkesson är den som utifrån markörerna minst (i relation till Reinfeldt och Bodström) positioneras i DN som en ny man. Både vad gäller jämställdhet och lyhördhet beskrivs Åkesson mer som en traditionell än som en ny man. Detta är dock inte lika stringent när hans förhållningssätt till empati beskrivs, då framställs han både som empatisk i linje med nya-mannen-diskursen och som icke-empatisk vilket kan ses som mer traditionellt i sammanhanget. Och vidare: när flexibilitet uttrycks så blir det för Åkessons del beskrivet som något negativt, han blir en joker. Någon motsvarande insats, som för Reinfeldt och Bodström vilka blir uppbackade av omkringliggande maskulint kodade egenskaper när de rör sig mot/i det omanliga och feminina gränslandet, görs då inte heller för att upprätthålla Åkessons manlighet. Han blir snarare feminiserad när han rör sig inom gränslandet för diskursen om den nye mannen. Vår slutsats av detta är att även när markörerna görs rätt kommer inte alla bli beskrivna i linje med diskursen om den nye mannen, vilket visar sig i hur beskrivningen av politikerna framställs och om de framställs som trovärdiga eller inte.

Diskursen om den nye mannen verkar, vilket också vår studie tyder på, ha kommit för att stanna i svensk politik. Det innebär emellertid inte, vill vi understryka, att det skulle vara rimligt att tänka sig att de mansideal den pekar ut inom överskådlig framtid skulle upphöra att framstå som kontroversiella

eller alltid vara till ens fördel som svensk man i politiken. Snarare är det kanske ett tecken att Thomas Bodström numera har dragit sig tillbaka från politiken, liksom att vad som senare har hänt inom den svenska socialdemokratien – partiledarbytet från Håkan Juholt till Stefan Löfven – kanske också kan ses som ett steg från en ny, känsloutlevande mansroll till en mer traditionell, självkontrollerad, mansroll. På motsvarande sätt kan man fundera över om inte den relativt mjuka framtoningen hos Göran Hägglund, kristdemokraternas partiledare, gjorts till mer av problem för hans politiska ledarskap än vad den relativt hårda framtoningen gjorts för folkpartiledaren Jan Björklund, trots att det är den förre snarare än den senare som därvid förkroppsligar idéer om en ny manlighet.

Vi vill avsluta den här uppsatsen med att peka ut vad vi ser som några angelägna uppgifter för den fortsatta forskningen kring politiskt ledarskap och nya manlighetsideal i och bortom den svenska kontexten. Både teoretiskt och empiriskt bör det då rimligen handla om att dra den grundläggande idén om multipla maskuliniteter längre än vad vi haft möjlighet att göra i denna uppsats, och visa hur mansideal också informeras av sexualitet, etnicitet, ålder, kultur, klass etc. Litet självkritiskt får vi nog nämligen tillstå att den empiriska studie vi genomfört på sätt och vis kanske ändå inte förmår göra full rättvisa åt den mångfald som kan finnas av möjliga mansideal (även om vårt syfte med uppsatsen är mer modest). Den fortsatta forskningen kring politiskt ledarskap och nya manlighetsideal bör då också gärna spegla heterogeniteten och mångfalden av forskningsintressen inom forskningsfältet män och maskuliniteter, till exempel genom att anknyta till dess aktuella diskussioner om queera maskuliniteter, svarta maskuliniteter, icke-västerländska maskuliniteter, vita maskuliniteter, män i sport och i utbildning, medikaliserade maskuliniteter, män i litteraturen, män och natur, män i populärkultur och media och så vidare.

Referenser

- Allister, Mark, 2004. *Eco-Man: New Perspectives on Masculinity and Nature*. Charlottesville: Virginia University Press.
- Bjarnegård, Elin, 2010. *Men in politics – Revisiting Patterns of Gendered Parliamentary Representation in Thailand and Beyond*. Uppsala: Uppsala Universitet.
- Blondel, Jean & Thiebault, Paul John, 2009. *Political Leadership, Parties and Citizens. The Personalisation of Leadership*. London: Taylor & Francis Ltd.
- Brown, Wendy, 2006. *Regulating Aversion. Tolerance in the Age of Identity and Empire*. Princeton: Princeton University Press.
- Börjesson, Mats & Palmblad, Eva, 2007. "Introduktion". I: Börjesson, Mats & Palmblad, Eva (red.) *Diskursanalys i praktiken*, s 7-28. Malmö: Liber.
- Carrigan, Tim, Connell, Bob & Lee, John, 1985. "Toward a New Sociology of Masculinity", *Theory and Society* 14, s 551-604.
- Carroll, Hamilton, 2011. *Affirmative Reaction: New Formations of White Masculinity*. New York: Duke University Press.
- Carver, Terry, 2004. *Men in Political Theory*. Manchester & New York: Manchester University Press.
- Connell, Robert. W., 1987. *Gender & Power. Society, the Person & Sexual Politics*. Cambridge: Polity Press.
- Connell, Robert. W., 1995. *Masculinities*. Cambridge: Polity Press.
- Connell, Robert. W., & Messerschmidt, Jim W., 2005. "Hegemonic Masculinity – Rethinking the Concept", *Gender and Society* 19, s 829-859.
- Cruikshank, Barbara, 1994. *The Will to Empower. Democratic Citizens and other Subjects*. Ithaca, NY: Cornell University Press.
- Dagens Nyheter* 2010a. "M tar nytt kliv åt vänster", 23 januari.
- Dagens Nyheter* 2010b. "Könskvotering splittrar alliansen", 9 mars.
- Dagens Nyheter* 2010c. "Nästan bara män om SD får välja Manlig dominans på riksdagslistan: Kompetens avgör", 16 mars.
- Dagens Nyheter* 2010d. "SD-ledning fick igenom sin lista", 28 mars.
- Dagens Nyheter* 2010e. "Jämlikheten kan bli S trumfkort", 29 maj.
- Dagens Nyheter* 2010f. "Moderat kostymbyte ska locka S-väljarna", 1 juli.
- Dagens Nyheter* 2010g. "Invandringspolitik viktigast i höst", 5 juli.
- Dagens Nyheter* 2010h. Artikel utan rubrik, 31 juli.
- Dagens Nyheter* 2010i. "Rättspsyki vårdar färre Kriminolog: Många mördare är allvarligt psykiskt störda och borde få vård", 10 augusti.
- Dagens Nyheter* 2010j. "Rödgröna satsar extra miljard mot brott", 2 september.
- Dagens Nyheter* 2010k. "Rödgröna kopierar borgerliga förslag", 8 september.
- Dagens Nyheter* 2010l. "Batra M:s nya gruppledare", 4 oktober.
- Dagens Nyheter* 2010m. "Bodström tvingas välja – riksdagen eller USA", 14 oktober.
- Dagens Nyheter* 2010n. "En man med många järn i elden", 14 oktober.
- Dagens Nyheter* 2010o. Artikel utan rubrik, 18 oktober.
- Dagens Nyheter* 2010p. "Frågan om Afghanistanstyrkans mandat ska upp i riksdagen i början av november", 20 oktober.
- Dagens Nyheter* 2010q. Artikel utan rubrik, 15 november.
- Dagens Nyheter* 2010r. "Kollegerna: Beklagligt", 15 november.
- Digester, Peter, 1992. "The Fourth Face of Power", *The Journal of Politics* 54, s 977-1007.
- Egeberg Holmgren, Linn & Hearn, Jeff, 2009. "Framing 'men in feminism': theoretical locations, local contexts and practical passings in men's gender-conscious positioning on gender equality and feminism", *Journal of Gender Studies* 18, s 403-418.
- Eduards, Maud, 2007. *Kroppspolitik – om Moder Svea och andra kvinnor*. Stockholm: Bokförlaget Atlas.
- Foucault, Michel, 2002. *Sexualitetens historia. Band 1. Viljan att veta*. Fjärde svenska

- utgåvan av "Histoire de la sexualité. La volonté de savoir". Göteborg: Bokförlaget Daidalos.
- Foucault, Michel, 2003 (1975). *Övervakning och straff. Fängelsets födelse*. Fjärde svenska utgåvan av "Surveillir et punir". Lund: Arkiv förlag.
- Gutmann, Matthew C. (ed.), 2003. *Changing Men and Masculinities in Latin America*. Durham, NC: Duke University Press.
- Gutmann, Matthew C., 2006. *The Meanings of Macho: Being a Man in Mexico City*. Berkeley: University of California Press.
- Harper, Shaun R. & Harris III, Frank (eds), 2010. *College men and masculinities: Theory, research, and implications for practice*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Hedlund, Gun, 2006. "Genus och det nya kommunala ledarskapet", *Kommunal ekonomi och politik* 10, s 41-62.
- Hearn, Jeff, 2004. "From Hegemonic Masculinity to the Hegemony of Men", *Feminist Theory* 5, s 49-72.
- Hill, Helena, 2007. *Befria mannen! Idéer om förtryck, frigörelse och förändring hos en svensk mansrörelse under 1970- och tidigt 1980-tal*. Bokförlaget h:ström – Text & Kultur.
- Hutchings, Ken, 2008. "Making Sense of Masculinity and War", *Men and Masculinities* 10, s 389-404.
- Inhorn, Marcia, C., 2012. *The New Arab Man: Emergent Masculinities, Technologies, and Islam in the Middle East*. Princeton: Princeton University Press.
- Johansson, Joakim, 2008. "Misslyckandets beslutsteori". *Statsvetare ifrågasätter – Uppsalamiljön vid tiden för professorsskiftet den 31 mars 2008*. Uppsala: Acta universitatis upsaliensis.
- Johansson, Joakim, 2011. "Bokanmälan: nya svenska fäder", *NORMA: Nordisk tidsskrift for maskulinitetsstudier* 6(2), s 195-200.
- Karvonen, Lauri, 2007. "The Personalization of Politics". Konferenspaper till ECPR, Pisa 6-8 September 2007.
- Kimmel, Michael S., 2006. *Manhood in America – A Cultural History*. New York: Oxford University Press.
- Klinth, Roger & Johansson, Thomas, 2010. *Nya svenska fäder*. Umeå: Boréa.
- Kord, Susanne & Krimmer, Elisabeth, 2011. *Contemporary Hollywood Masculinities: Gender, Genre, and Politics*. New York: Palgrave Macmillan.
- MacAllister, Ian, 2007. "The Personalization of Politics". I: Dalton, Russell. J. & Hans-Dieter Klingemann (eds) *Oxford Handbook of Political Behaviour*.
- McCormack, Mark, 2012. *The Declining Significance of Homophobia: How Teenage Boys are Redefining Masculinity and Heterosexuality*. Oxford: Oxford University Press.
- McKay, Jim, Mikosza, Janine & Hutchins, Brett, 2005. "Gentlemen, the Lunchbox has Landed". Representations of Masculinities and Men's Bodies in the Popular Media". I: Kimmel, Michael S., Hearn, Jeff & Connell, Robert W., (eds), *Handbook of Studies on Men & Masculinities*. London: Sage.
- Messner, Michael. A, 2007. "The Masculinity of the Governor – Muscle and Compassion in American Politics", *Gender & Society* 21, s 461-480.
- Möller, Tommy, 2009. *Politiskt ledarskap*. Malmö: Liber.
- Neil, Mark. A., 2005. *New Black Man*. New York: Routledge.
- Nordberg, Marie, 2005. *Jämställdhetens spjutspets – Manliga arbetstagare i kvinnoyrken, jämställdhet, maskulinitet, femininitet och heteronormativitet*. Göteborg: Bokförlaget Arkipelag.
- Nordberg, Marie, 2003. "Jämställdhetens spjutspets? – Rollmodeller, velournissar och andra män i kvinnoyrken". I: Johansson, T. & Kuosmanen, J., eds., *Manlighetens många ansikten – fäder, feminister, frisörer och andra män*. Malmö: Liber.
- Norocel, Christian, 2010a. "Constructing radical right populist resistance: Metaphors of heterosexist masculinities and the family question in Sweden", *NORMA: Nordic Journal for Masculinity Studies* 5, s 169-183.

- Norocel, Christian, 2010b. "Romania is a family and it needs a strict father: conceptual metaphors at work in radical right populist discourses". I: *Nationalities Papers*, 38.5, s 705-721.
- Nyström, Dennis, 2011. "Den nye mannen i svensk politik. Bilden av Fredrik Reinfeldt, Thomas Bodström och Jimmie Åkesson i Dagens Nyheter". Kandidatuppsats i statsvetenskap, ht 2010. Västerås: Mälardalens högskola.
- Pezzote, Angelo, 2008. *Straight Acting: Gay Men, Masculinity and Finding True Love*. New York: Kensington Publishing.
- Richardson, Riché, 2007. *Black masculinity and the U.S. South: from Uncle Tom to gangsta*. Athens: University of Georgia Press.
- Rosenfeld, Dana & Faircloth, Christopher A., (eds) 2006. *Medicalized Masculinities*. Philadelphia: Temple University Press.
- Stensöta, Helena, 2006. *Den empatiska staten. Jämställdhetens inverkan på daghem och polis 1950-2000*. Studies in Politics, 85. Göteborg: Statsvetenskapliga institutionen, Göteborgs universitet.
- Wahlström, Helena, 2010. *New Fathers?: Contemporary American Stories of Masculinity, Domesticity and Kinship*. Newcastle: Cambridge Scholars Publishing.
- Watson, Elwood & Shaw, Marc E., 2011. *Performing American Masculinities: The 21st-Century Man in Popular Culture*. Bloomington: Indiana University Press.
- Welland, Christauria & Ribner, Neil G., 2008. *Healing from Violence: Latino Men's Journey to a New Masculinity* New York: Springer Publishing Company.
- Whitehead, Stephen, 2008. "Metrosexuality! – Cameron, Brown and the politics of 'new masculinity'", *Public Policy Research* 14, s 234-239.